

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж2 582/23
18.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Зорице Ђаковић, председника већа, Светлане Павић и др Драгице Попеску, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Југослав Тинтор, адвокат из Београда, улица Господар Јевремова бр. 47, против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Дарко Милосављевић, адвокат из Београда, улица Пере Ћетковића бр. 42/22, ради заштите од насиља у породици, одлучујући о жалби туженог, изјављеној против пресуде Трећег основног суда у Београду П2 1587/21 од 23.11.2022. године, у седници већа одржаној дана 18.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Трећег основног суда у Београду П2 1587/21 од 23.11.2022. године.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке одређена је мера заштите од насиља у породици, па је забрањено туженом да се приближава тужили на удаљености мањој од 300 м, те му се налаже да се уздржава од приближавања тужили на овој удаљености, под претњом принудног извршења. Ставом другим изреке одређена је мера заштите од насиља у породици, па се забрањује туженом да приступи у простор око места становања тужиле у ..., улица ..., на удаљености мањој од 300 м, па му се налаже да се уздржава од приступа у овај простор, под претњом принудног извршења. Ставом трећим изреке одређена је мера заштите од насиља у породици, па се забрањује туженом да приступа у простор око места рада тужиле ... у ..., улица ... бр. ..., на удаљености мањој од 300 м, па му се налаже да се уздржава од приступа у овај простор, под претњом принудног извршења. Ставом четвртим изреке одређује се мера заштите од насиља у породици, па се забрањује туженом ББ да на било који начин узнемирава

тужиљу АА, те му се налаже да се уздржава од сваког дрског, злонамерног и безобзирног понашања којим угрожава телесни интегритет, душевно здравље и спокојство тужиље, под претњом извршења. Ставом петим изреке, одлучено је да мере заштите од насиља у породици се одређују у трајању од годину дана од дана доношења пресуде 25.11.2022. године и исте се могу продужавати сво време, док не престану разлози због којих су мере одређене. Ставом шестим изреке одређено је да жалба на пресуду не одлаже извршење пресуде, док је ставом седмим изреке обавезан тужени да тужиљи на име трошкова парничног поступка исплати износ од 109.750,00 динара, у року од 15 дана, са законском затезном каматом почев од дана наступања услова за извршење, па до коначне исплате.

Против наведене пресуде, тужени је благовремено изјавио жалбу побијајући пресуду из свих законом прописаних разлога.

Апелациони суд у Београду је испитао првостепену пресуду, у границама законских овлашћења прописаних одредбом члана 386 Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11 са свим изменама и допунама), и нашао да жалба туженог није основана.

Побијана пресуда није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из одредбе члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које повреде овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности, нити другим повредама поступка које би биле битне. Изрека пресуде је јасна и разумљива, не противречи себи ни разлозима датим у њој, у пресуди је наведено довољно разлога о свим битним чињеницама, па се њена законитост и правилност могу испитати, због чега се неосновано жалбом туженог указује да је побијана пресуда захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из тачке 12 наведене законске одредбе.

Према утврђеном чињеничном стању следи да су полицијски службеници Полицијске управе у Сремској Митровици поступали по пријави АА, да је дана 07.12.2021. године, у вечерњим часовима мимо своје воље, уз претходно физичко и психичко малтретирање, принуђена на сексуални однос од стране њеног бившег емотивног партнера ББ и да се инцидентни догађај десио у хотелу "... " у ... Након обављеног гинеколошког прегледа оштећене и евидентирања свих задобијених повреда, извршена је консултација са надлежним Вишим јавним тужилаштвом у Сремској Митровици, који је догађај квалификовао као кривично дело силовање из члана 178 став 1 КЗ РС, па је наложено да се осумњичени ББ по проналаску задржи до 48 часова. Утврђено је да је дана 18.12.2021. године Вишем јавном тужилаштву у Сремској Митровици прослеђена кривична пријава против осумњиченог ББ бр. Ку 2448/21, а након саслушања од стране судије Вишег суда у Сремској Митровици осумњиченом ББ је одређен притвор у трајању од 30 дана, с тим да је истом од стране надлежног полицијског службеника дана 17.12.2021. године изречена хитна мера привремене забране могућем учиниоцу да контактира жртву насиља и прилази јој. Из налаза и стручног мишљења Градског центра за социјални рад у Београду, Одељење Нови Београд бр. 56090/13 од 26.01.2022. године, утврђено је да је налаз рађен на основу интервјуа оствареног са АА у просторијама Градског центра за социјални рад у Београду, Одељење Нови Београд, као и увидом у документацију и досије тимских

консултација. Непосредни контакт са ББ није остварен, јер се именовани налази у притвору. На основу спроведеног стручног методолошког приступа стручни тим органа старатељства је мишљења да је неопходно и целисходно изрећи тражене мере заштите од насиља у породици. Ризик од понављања чина насиља ББ над АА је у актуелном тренутку на умереном нивоу, с обзиром да је ББ у притвору, али да она и чланови њене породице трпе огроман притисак од ББ блиских особа да се покренути поступци обуставе – повуку. Имајући у виду да је АА претрпела велику трауму, те да је још увек у шоку и да је сваки контакт са институцијама укљученим у актуелни поступак додатно трауматизује, да се боји ББ реакције по изласку из притвора, односно и ако добије и казну затвора, уочава се дисбаланс моћи у корист ББ и његових блиских особа, које врше притисак на њу и чланове њене породице да повуку тужбу за кривично дело силовања. Из медицинске документације у списима предмета утврђено је да се АА дана 18.12.2021. године јавила лекару КБЦ Земун, где је прегледана у Служби за пријем и збрињавање ургентних стања, да је дошла због повреда које је задобила од познате особе, док је била и сексуално нападнована. Прегледом је утврђено да је грудни кош болно осетљив на додир у пределу грудне кости, а предњи трбушни зид болно осетљив у пределу умбиликуса, да су јој ПВМ кичме велики зглобови и дијафазе костију дискретно болно осетљиви, да има више ситних хематома у пределу обе кубиталне јаме у пределу оба колена. Утврђено је да се дана 10.01.2022. године АА јавила психијатру Опште болнице “...” због тегоба узнемирености, напада тј. изражених несаница, нерасположења. Навела је наведене тегобе и страх осећаја од пре месец дана, када је силована и тучена од стране бившег дечка, да непрестано размишља о стресном догађају и да има флеш бекове, да не може да спава, а када заспи има кошмарне снове, сања наведени догађај и буди се рано, осећа се исцрпљено и уморно.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је сагласно одредбама чланова 197, 198 Породичног закона, оценио да је тужбени захтев тужиље основан, те да имајући у виду интензитет и облик испољавања насиља, процену органа старатељства да постоји ризик од понављања чина насиља, као и чињеницу да је против туженог покренут кривични поступак за кривично дело силовања из члана 178 став 1 КЗ РС, да је провео 30 дана у притвору, да је тужени био на евиденцији органа старатељства као малолетник асоцијалног понашања, да тужиља испољава аутентични страх од туженог, да постоји дисбаланс моћи у корист туженог и његових блиских особа које врше притисак на тужиљу и чланове њене породице да се обустави поступак за кривично дело силовања, да је минимизирање и порицање насилничког понашања од стране туженог, којим он не преузима одговорност за своје понашање, а што посебно указује на ризик од насиља и понављања насиља, показујући нулту толеранцију према било ком облику насиља, односно сваком понашању које одступа од стандарда нормалног опхођења и комуницирања са члановима породице, првостепени суд је закључио да је оправдано и целисходно обезбедити реакцију на насиље у породици и тужиљи као непосредној жртви насиља пружити потребну заштиту у датим околностима и спречити опасност од поновног насилног понашања туженог, те је одлучено као у изреци пресуде.

Оцењујући наводе жалбе туженог, Апелациони суд у Београду налази да је првостепени суд на праивлно и потпуно утврђено чињенично стање, правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку јасне и довољне разлоге, које у

свему прихвата и овај суд.

Наиме, према члану 197 Породичног закона произлази да насиље у породици јесте понашање којим један члан породице угрожава телесни интегритет, душевно здравље и спокојство другог члана породице. Ставом трећим овог члана сматра се да се насиље у породици може извршити и према лицима која су била или су још увек у емотивној и сексуалној вези. Насиљем у породици сматра се између осталог и вређање, као и свако друго дрско, безобзирно и злонамерно понашање. А да ли ће неко понашање учиниоца према жртви суд вредновати као насиље, то зависи од сваког конкретног случаја, односно суд у оваквој врсти спорова приликом оцене да ли постоји насиље користи објективна мерила и узима у обзир све специфичне објективне и субјективне околности сваког конкретног случаја, те оцењује да ли је конкретно понашање туженог такво да се може сматрати дрским, безобзирним и злонамерним. При томе суд треба да покаже нулту толеранцију на насиље односно за свако понашање које одступа од стандардног, уобичајеног и друштвено прихватљивог опхођења и комуницирања са члановима породице које квалификује као насиље у породици. Чланом 198 истог закона, прописане су мере заштите од насиље у породици које суд може да одреди и то једне или више мера којима се привремено забрањује или ограничава одржавање личних односа са другим чланом породице.

Мере заштите од насиља у породици, као и њихов број и врста одмеравају се у складу са утврђеним степеном вербалног насиља, које је насилник испољио према жртви насиља предузетим физичким нападима, тежини повреда и узнемиравању које жртва насиља трпи од насилника, као и процена опасности од понављања насиља. Ове мере нису казна учиниоцу насиља, већ је њихово дејство првенствено превентивно, с обзиром да оно опомиње и упозорава учиниоца на то какве га законске последице очекују за случај да убудуће понови своје дело, па као такве имају превентивно дејство. Зато оне морају бити строге, ефикасне и сврсисходне како би могле остварити свој циљ на плану опште и генералне превенције, а њихов крајњи циљ је заштита породице, као основне и најзначајније ћелије сваког друштва, породице као целине, али генерално сваког њеног члана појединачно. Приликом избора мера заштите које ће суд одредити мора се узети у обзир и максимално уважити мишљење жртве о степену опасности које јој прети, јер се заштита пружа жртви, па њена субјективна процена заснована на досадашњим односима са насилником представља основни елемент који суд узима у обзир када бира мере које ће се у конкретном случају одредити. За жртве породичног насиља ове мере обезбеђују мир, спокој и безбедност за одређени временски период као и живот без страха од даљег насиља, ослобођење трауме и опоравка, а временска и просторна дистанца за обе стране ствара предуслове за изналажење решења у циљу превазилажења настале ситуације и стабилизације међусобних односа.

Одредбом члана 205 Породичног закона, прописано је да суд у поступку и у вези са породичним односима може утврђивати чињенице и када нису међу странкама спорне, а може самостално истраживати чињенице које ниједна странка није изнела. У поступку спора за заштиту од насиља у породици, који је нарочито хитан, суд није везан границама тужбеног захтева за заштиту насиља у породици, па може одредити и мере заштите од насиља у породици које нису тражене, уколико оцени да се таквом мером најбоље постиже заштита, с тим да хитност поступка не овлашћује суд да може

због те хитности пропустити извођење свих релевантних доказа битних за одлуку у овој правној ствари, јер тежина предложене мере заштите насиља у породици захтева да суд предузме све радње у циљу утврђења потпуног и правилног чињеничног стања. То даље значи да суд треба да изведе све доказе не само предложене, већ и по службеној дужности да би правилно и потпуно утврдио чињенице и одредио меру заштите од насиља у породици којом се најбрже постиже таква заштита. Зато је суд дужан да подстиче стране да изнесу све правно релевантне чињенице, да допуне своје наводе, да пруже потребно објашњење и понуде све расположиве доказе и да сам истражује чињенице које ће унети у чињеничну подлогу своје одлуке.

Имајући у виду да је у првостепеном поступку несумњиво утврђено да је тужени дана 07.12.2021.године, вршио сексуално, физичко и психичко насиље према тужиљи АА, тако што ју је пресрео на повратку кући са посла и на силу одвезао у хотел и приморао на сексуални однос, наневши јој при том физичке повреде и вређајући је и називајући погрдним именима, претећи јој и понижавајући је (уринирао је по њој), што је код тужиље изазвало велику трауму, узнемиреност и страх, то је и по налажењу Апелационог суда правилан закључак првостепеног суда да, имајући у виду интензитет и облик испољавања насиља, процену органа старатељства да постоји ризик од понављања чина насиља, као и чињенице да је против туженог покренут кривични поступак од стране Вишег јавног тужилаштва у Сремској Митровици, да је догађај квалификован као кривично дело силовања из члана 178 став 1 КЗ РС, да је тужени на евиденцији органа старатељства као малолетник био евидентиран као лице асоцијалног понашања, да тужила испољава аутентичан страх од туженог, односно да постоји дисбаланс моћи у корист туженог и његових блиских особа које врше притисак на тужиљу и чланове њене породице да се обустави поступак за кривично дело силовање, минимизирањем и порицањем насилног понашања од стране туженог, чиме он не преузима одговорност за своје понашање, што посебно указује на ризик од насиља и понављање насиља, то је правилно првостепени суд оценио да је оправдано и целисходно обезбедити реакцију на насиље у породици и тужиљи као непосредној жртви насиља пружити потребну заштиту у датим околностима и спречити опасност од поновног насилног понашања туженог, због чега је правилно одлучено као у изреци.

Због тога су неосновани наводи жалбе туженог да није било услова да се одреди забрана приласка или комуникације туженом, с обзиром да је од спорног догађаја прошло пуних годину дана, у ком периоду странке нису ни на који начин комуницирале, нити сретале, па мере одређене ожалбеном пресудом немају никакву сврху, јер тужила не трпи никакво насиље од стране туженог, а да се мере одређене овде побијаном пресудом одређују само као последње средство када не постоји други начин да се спречи насиље у породици, те да је првостепени суд своју одлуку засновао на налазу и мишљењу центра за социјални рад од 26.01.2022.године, који је дат пуних 10 месеци пре доношења одлуке, потпуно игноришући чињеницу да између парничних странака није постојала никаква комуникација, нити контакт нити сусрет пуних годину дана. Наиме, насиље у породици може постојати онда када је радња извршења предузета само једном и при томе је неопходно да је радња извршења таква да је објективно подобна да доведе до угрожавања спокојства, телесног интегритета или душевног стања члана породице. У том контексту, имајући у виду да је тужени критичном приликом вршио тешко сексуално физичко и психичко насиље према

тужиљи, што је код тужиље изазвало велику трауму и узнемиреност, страх, анксиозност несаницу, флешбекове на трауматични догађај, страх да тужени своје претње реализује, осећај угрожености, правилна је одлука првостепеног суда када је одредио наведене мере, без обзира на чињеницу што између странака годину дана није било комуникације, имајући у виду да је предметни поступак инициран убрзо након овог догађаја, те да је Центар за социјални рад дао своје мишљење током трајања овог поступка.

Потврђена је и одлука о трошковима парничног поступка, јер је иста донета правилном применом одредбе члана 207 Породичног закона, водећи рачуна о правичности у овој врсти спорова.

Како се ни другим наводима жалбе туженог не доводи у сумњу законитост и правилност побијане пресуде, Апелациони суд у Београду је на основу одредбе члана 390 ЗПП, одлучио као у изреци.

Председник већа-судија
Зорица Ђаковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић